

В. О. МАРТИНЕНКО

ПРОБЛЕМИ В УПРАВЛІННІ ОХОРОНОЮ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Дослідивши стан системи управління охороною навколишнього природного середовища в Сумському регіоні, можна відзначити, що в його функціонуванні сформувалася ціла низка недоліків, які не сприяють підтриманню екологічної рівноваги та управлінню природно-господарською збалансованістю регіону. Значна їх частина перейшла ще від колишньої адміністративно-командної системи господарювання, а інша породжена сучасними масштабами екологічних змін. Серед основних недоліків у сфері управління охороною довкілля в Сумському регіоні можна відзначити:

1. Неузгодженість та дублювання управлінських функцій щодо прав і відповідальності регіональних органів управління цією сферою, поєднання ними завдань державного управління з господарською діяльністю.

2. Створена в Україні природоохоронна законодавча база не забезпечує досягнення системності та ефективності в управлінні якістю довкілля, що пов'язано з відсутністю дієвих механізмів реалізації продекларованих правових норм.

3. Розбіжність у кількості платників збору між даними управління екології, державної податкової адміністрації, статистичного управління, наявність різномістовної звітності та відсутність єдиного критерію при визначенні платників збору у вищеназваних структурах. Це призвело до недоотримання до обласного ФОНГІС в 2003-2004 р. 219,7 тис. грн.

4. Система планування видатків державного та місцевих фондів ОНПС не забезпечується обґрунтованими розрахунками й чітко визначеними кількісними та якісними характеристиками, що приводить до дублювання аналогічних заходів у різних програмах та напрямках фінансування у сфері охорони НПС і не сприяє досягненню очікуваних результатів.

5. Розпорошеність коштів у численних природоохоронних фондах не забезпечує фінансування місцевих екологічних програм та міжрайонних практичних заходів з ліквідації та зменшення забруднення довкілля в регіоні.

6. Численні фінансові порушення використанням коштів Державного та місцевих фондів ОНПС свідчать про недосконалість системи контролю та відсутність досконалого зворотного зв'язку та достовірних даних про рівень освоєння коштів ФОНПС підприємствами недержавної форми власності. Останні отримані бюджетні кошти використовують на власний розсуд, не завжди ефективно та за призначенням, що перешкоджає своєчасному виконанню запропонованих природоохоронних заходів та поліпшенню екологічної ситуації в регіоні.

7. Нерозвиненість ринку і незбалансованість цін, спричиняють нездатність органів державного управління й самих господарюючих суб'єктів контролювати рівень забруднення.

8. Відсутність демократичних інститутів суспільства і, як наслідок, повна безконтрольність і низький рівень відповідальності державних органів управління за порушення природоохоронного законодавства.

За таких умов видається доцільним поетапне реформування системи управління охороною довкілля шляхом прийняття змін до природоохоронного та податкового законодавства.

Література:

1. Доповідь про стан навколишнього природного середовища в Сумській області у 2003 році: Офіційне видання. - Суми, 2004. - 74 с.
2. Кисельов М.М., Канак Ф.М. Національне буття серед екологічних реалій. - К., 2000. - 220 с.